

საქართველოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტრო
MINISTRY OF ENVIRONMENTAL PROTECTION AND NATURAL RESOURCES OF GEORGIA

საქართველო, 0114, თბილისი, გულუას ქ. ნა, ტელ: 272-72-00, 272-72-20 ფაქსი: 272-72-37

ეკოლოგიური ექსპერტიზის

დასკვნა პროექტზე

№ 86

22 ნოემბერი 2017 წ

I. საერთო მონაცემები

1. საქმიანობის დასახელება - აღმოსავლეთ-დასავლეთის მაგისტრალური გაზსადენის „ნატახტარი-ლახურას“ მონაკვეთის მშენებლობა და ექსპლუატაცია.
2. საქმიანობის განმახორციელებლის დასახელება და მისამართი - სს „საქართველოს ნავთობისა და გაზის კორპორაცია“ ქ. თბილისი, ისანი-სამგორის რაიონი, კახეთის გზატკეცილი, № 21.
3. საქმიანობის განხორციელების ადგილმდებარეობა - მცხეთის მუნიციპალიტეტი; კასპის მუნიციპალიტეტი.
4. განაცხადის შემოსვლის თარიღი - 8.11.2017 წ.
5. მონაცემები პროექტის შემდგენელის შესახებ - სს „საქართველოს ნავთობისა და გაზის კორპორაცია“

II. ძირითადი საპროექტო გადაწყვეტილებანი

ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნის მიღების მიზნით, საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტროს ტექნიკური და სამშენებლო ზედამხედველობის სააგენტოს მიერ წარმოდგენილია, სს „საქართველოს ნავთობისა და გაზის კორპორაცია“-ს აღმოსავლეთ-დასავლეთის მაგისტრალური გაზსადენის „ნატახტარი-ლევურას“ მონაკვეთის მშენებლობისა და ექსპლუატაციის გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიში.

გაზსადენის საპროექტო ტერიტორია მოიცავს მცხეთის და კასპის მუნიციპალიტეტების ტერიტორიას. საპროექტო ტრასაზე განთავსებულია მოქმედი „საგურამო-ქუთაისის“ მაგისტრალური გაზსადენი და „საგურამო-ქუთაისის“ მეორე ხაზის უმოქმედო მონაკვეთები - საერთო სიგრძით დაახლოებით 21 კმ. წარმოდგენილი პროექტი გულისხმობს უმოქმედო მონაკვეთის ადგილას ახალი გაზსადენის მოწყობას. გაზსადენის სიგრძე იქნება 31.430 კმ.

გზმ-ს ანგარიშის თანახმად:

განხილულია შემდეგი ალტერნატიული ვარიანტები: პროექტის განუხორციელებლობა; აღმოსავლეთ-დასავლეთის მაგისტრალური გაზსადენის ნატახტარი-ლევურას აშენება უმოკლესი, სწორხაზოვანი გზით და შერჩეული ალტერნატივა.

აღმოსავლეთ-დასავლეთის მაგისტრალური გაზსადენის ნატახტარი-ლევურას (იგოეთი) მონაკვეთის მშენებლობის აუცილებლობა გამოწვეულია ქვეყანაში გაზის მოხმარების ზრდით და მოქმედი „საგურამო-ქუთაისის“ მაგისტრალური გაზსადენის არაადაპტაციურობიდან გამომდინარე. „საგურამო-ქუთაისის“ გაზსადენში, მისი ამჟამინდელი მდგომარეობის გათვალისწინებით, ვერ ხერხდება მუშა წნევის გაზრდა. მუშა წნევის ზრდა გამოიწვევს აღნიშნულ მონაკვეთზე გაზის დანაკარგების და, ასევე, ავარიების რისკების ზრდას. შესაბამისად, თუკი ხსენებული გაზსადენის მონაკვეთი არ აშენდება, ვერ მოხერხდება დასავლეთ საქართველოს გაზის მოხმარებაზე მზარდი მოთხოვნის დაკმაყოფილება. აქედან გამომდინარე, პროექტის განუხორციელებლობის ალტერნატივა უგულვებელყოფილ იქნა.

ნატახტარი-ლევურას გაზსადენის უმოკლესი, სწორხაზოვანი გზით გაყვანის შემთხვევაში, საჭირო გახდებოდა ახალი დერეფნის ათვისება და გამოიწვევდა ბუნებრივი და სოციალურ გარემოზე უარყოფით ზემოქმედებას. მილსადენი გაივლიდა დასახლებულ პუნქტებზე, შესაბამისად აქტუალური გახდებოდა სოციალური პრობლემები.

შერჩეული ალტერნატივა გულისხმობს ნატახტარი-ლევურას მონაკვეთზე „საგურამო-ქუთაისის“ მეორე ხაზის უმოქმედო მონაკვეთის დემონტაჟს და მათ ადგილას ნატახტარი-ლევურას საპროექტო მონაკვეთის მშენებლობას. შერჩეული ალტერნატივის დადებით მხარედ განიხილება მცელი გაზსადენის ადგილას ახლის განთავსება და არსებული დერეფნის გამოყენება, რაც იწვევს ბუნებრივ და სოციალურ გარემოზე ნაკლებ ზემოქმედებას. არსებული დერეფნის გამოყენება არ გამოიწვევს დამატებით დაცვისა და შეზღუდვის ზონების დაწესებას. არსებული დერეფნის ათვისება საშუალებას იძლევა, რომ გამოყენებულ იქნას უკვე არსებული მისასვლელი გზები. ზემოთ მოყვანილი მოსაზრებებიდან გამომდინარე, მოხდება მიწის რესურსების ოპტიმალური გამოყენება.

საპროექტო გაზსადენის ტრასა იწყება „საგურამო-ქუთაისის“ მაგისტრალური გაზსადენის 2,6 კმ-ზე, სოფელ ნატახტარის ტერიტორიაზე, განლაგებულ საონკანო კვანძიდან და მთავრდება მდინარე ლევურას მარცხენა ნაპირზე. გაზსადენი აიგება DN700 ლითონის მილებით, მისი სიგრძე შეადგენს 31,430 კმ-ს. გაზსადენის მუშა წნევა იქნება არაუმეტეს 2,5 მგპა; მილსადენის კლასი საპროექტო წნევის მიხედვით იქნება - 5.4 მგპა; მილის ფოლადის სიმტკიცის კლასი იქნება - X60 (K56); მილის დიამეტრი იქნება - 711,2 მმ; კედლის სისქე შეადგენს - 8,74 მმ.

გაზსადენის „ნატახტარი-ლევურას“ მონაკვეთის ტრასა გადის მარტივ და საშუალო სირთულის რელიეფზე. საპროექტო გაზსადენის სამშენებლო დერეფნის აღმოსავლეთი ნაწილი ძირითადად წარმოადგენს მდინარეების არაგვისა და ქსანის შუა მდებარე ვაკეს, რომელიც სასოფლო-სამეურნეო სავარგულედად არის გამოყენებული. გაზსადენის ტრასით იკვეთება: მდ. ნარეკვაგი; რამდენიმე მცირე ზომის ადგილობრივი სარწყავი არხი; მუხრანის ბეტონირებულ

სარწყავ არხს; სოფლების ძალისის; ვაზიანის და ოკამის ადგილობრივი მნიშვნელობის საავტომობილო გზას.

საპროექტო გაზსადენის ტრასა კვეთს „ბაქო-სუფსის“ მაგისტრალურ ნავთობსადენს (WREP). გადაკვეთა შესრულებულია (WREP)-ის ოპერატორ კომპანიასთან შეთანხმებული სქემით. გაზსადენი გაივლის (WREP)-ის ქვეშ, 0,65 მ სიღრმეზე. მილსადენებს შორის განლაგდება 50 ცალი ბეტონის ფილა, რომლებიც ზემოდან დაიფარება დიელექტრიკით. 50 ბეტონის ფილა განთავსდება აგრეთვე (WREP)-ის თავზე, რომლის ორივე მხარეს დაეფინება მაფრთხილებელი ლენტი. საპროექტო ტრასა რამდენჯერმე კვეთს სს „საქართველოს ნავთობისა და გაზის კორპორაციის“ ბალანსზე არსებულ მაგისტრალურ გაზსადენს, აგრეთვე დაბალი წნევის გაზსადენს, წყალსადენებს.

გზშ-ს ანგარიშს თან ახლავს საპროექტო გაზსადენით გადამკვეთი ინფრასტრუქტურული ობიექტების მფლობელთა შეთანხმებები შემდეგ კომპანიებთან: შპს „დელტა კომი“; სს „ენერგოპრო ჯორჯია“; შპს „ოპტიკურ-ბოჭკოვანი ტელეკომუნიკაციის ქსელი-ფოპტნეტი“; შპს „საქართველოს მელიორაცია“; სს „სილქნეტი“; შპს „სოკარ ჯორჯია გაზ“ სს „საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემა“; შპს „საქართველოს გაერთიანებული წყალმომარაგების კომპანია“.

დემონტაჟის სამუშაოების შესრულება წინამდებარე პროექტით არ არის გათვალისწინებული.

გაზსადენის მშენებლობისათვის მიღების, შემაერთებელი დეტალების, მოწყობილობის და სხვა წვრილმანის მიწოდება მოხდება საგურამოდან და თბილისიდან საავტომობილო ტრანსპორტით.

ობიექტის მშენებლობა გათვალისწინებულია ერთ ეტაპად. მშენებელს მიეცემა რეკომენდაცია გაზსადენის ტრასის გასწვრივ მოაწყოს სამი სამშენებლო მოედანი. სამშენებლო მოედნების ადგილის შერჩევა უნდა მოახდინოს სამშენებლო ორგანიზაციამ, თვითმმართველობის ადგილობრივ ხელისუფლებასთან შეთანხმებით. სამშენებლო მოედნებამდე და მიმდებარე ტრასაზე ტვირთების ტრანსპორტირებისათვის გამოყენებულ იქნება არსებული საავტომობილო, მათ შორის, გრუნტის გზები. დამატებითი საავტომობილო გზების მშენებლობა არ არის გათვალისწინებული.

სამშენებლო მოედნებზე მოხდება სამშენებლო-სამონტაჟო მასალების დასაწყობება, სამშენებლო ტექნიკის განთავსება, მოეწყობა მიღების შედუღების სტენდი. აქვე, საჭიროების შემთხვევაში, მოეწყობა მუშებისათვის დროებითი საცხოვრებელი, საჭირო ინფრასტრუქტურით. სამშენებლო სამუშაოების დაწყება იგეგმება 2017 წლის დეკემბერში, მშენებლობის ხანგრძლივობა იქნება 10-12 თვე.

საპროექტო გაზსადენის საწყისი და ბოლო მონაკვეთი, აგრეთვე ტექნოლოგიურ სქემაზე გამოსახული ყველა განშტოება მშენებლობის დასრულების მომენტისთვის დაიკეტება. მოგვიანებით, შესაბამისი მოსამზადებელი სამუშაოების შესრულების კვალდაკვალ, მილსადენების მიერთებას განახორციელებს შპს „საქართველოს გაზის ტრანსპორტირების კომპანია“.

ონკანების გამანაწილებელ ქსელთან მიერთება მოხდება გაზის ტრანსპორტირების კომპანიის მიერ სამშენებლო-სამონტაჟო სამუშაოების დასრულების შემდეგ. შესაბამისად, მიერთების სამუშაოების შესრულება და ამ მიზნით საჭირო მასალები წინამდებარე პროექტით არ არის გათვალისწინებული.

განშტოების მოწყობის ადგილებში საპროექტო გაზსადენის და განშტოების გადაკვეთის ქვეშ მოეწყობა მტკიცე საყრდენი იმისათვის, რომ გამოირიცხოს მათი ვერტიკალური ან/და განივი გადაადგილება.

საექსპლუატაციო კომპანია ონკანებს მოამარაგებს ტელემექანიკის სისტემით, ამდენად მათი აღჭურვა ავარიული დაკეტვის ავტომატებით საჭირო იქნება. ონკანებს აქვს ხელის და ჰიდროპნევმოამძრავი და, შესაბამისად, შესაძლებელია მათი ხელით, ადგილობრივი და დისტანციური მართვა. ონკანები და საონკანო კვანძების ელემენტები განლაგდება მიწისქვეშ.

საონკანო კვანძების მომსახურებისათვის შესაძლებელი იქნება ტრანსპორტით მისვლის საშუალება. მათი მოედნები შეიღობება. სამონტაჟო საპროექტო გაზსადენის მოცემულ მონაკვეთზე არ არის გათვალისწინებული გამწმენდი მოწყობილობის გაშვების და მიღების კვანძების მოწყობა. ასეთი კვანძების „აღმოსავლეთ-დასავლეთის“ მაგისტრალური გაზსადენის ტრასაზე განლაგების ადგილი და მოწყობის სქემები დაზუსტდება მოგვიანებით. ონკანები ისე უნდა იყოს მოწყობილი, რომ გამოირიცხოს მათი დაჯდომა ან მიერთებული მილსადენის წანაცვლება. ამისათვის, დიდი დიამეტრის ონკანებს და, საჭიროების შემთხვევაში, 400 მმ-ზე ნაკლები დიამეტრის ონკანებსაც გაუკეთდება ბეტონის ფილები.

ნორმატივების შესაბამისად გათვალისწინებულია მუდმივი ე.წ. რეპერების დაყენება მდინარეების გადაკვეთებზე ორივე მხრიდან და გაზსადენის ტრასაზე 5 კმ-ის ინტერვალით. გაზსადენის სახაზო ნაწილის დამაგრება გათვალისწინებულია სპეციალური ამოსაცნობი (მაჩვენებელი) ნიშნებით. ამ მიზნით გაზსადენის სწორ მონაკვეთებზე მხედველობის არეში, მაგრამ არა უმეტეს 1000 მეტრის ინტერვალით და მოხვევის კუთხეებში, გაზსადენის ღერძიდან 1,5-2,0 მეტრზე დაიდგმება 2,0 მეტრის სიმაღლის ფოლადის ბოძები. ბოძებზე მითითებული იქნება გაზსადენის დასახელება, კილომეტრაჟი, ჩადების სიღრმე და საექსპლუატაციო ორგანიზაციის ტელეფონის ნომერი.

პროექტით განსაზღვრულია გაზსადენის მიწისქვეშა განლაგება (გარდა მდინარეების, ხევებისა და არხების საპარო გადაკვეთებისა). მილი მიწის ქვეშ განთავსდება არანაკლებ: არასასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწებზე – 0,8 მ; სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწებზე – 1,0 მ; დაჭაობებულ (გაწყლოვანებულ) ადგილებში – 1,1 მ; კლდოვან ქანში - 0,6 მ; არხების გადაკვეთაზე (არხის ფსკერიდან) – 1,1 მ; საავტომობილო გზების გადაკვეთაზე - 1,4 მ.

მილსადენის სიღრმის გაწმენდა და გამოცდა მოხდება სსტ ენ 12327 (დამხმარე დოკუმენტი CH 011-88) ნორმატიული დოკუმენტის მოთხოვნების შესაბამისად. მილსადენის სიღრმის გაწმენდის შემდეგ განხორციელდება მათი სიმტკიცეზე გამოცდა და ჰერმეტიკობაზე შემოწმება, რომელიც გათვალისწინებულია ჰიდრაულიკური ან პნევმატური მეთოდით.

საპროექტო გაზსადენის ტრასა მდებარეობს, როგორც საქართველოს ნავთობისა და გაზის კორპორაციის კუთვნილ, ასევე, კერძო მესაკუთრეთა, სახელმწიფო ან მუნიციპალურ საკუთრებაში არსებულ ტერიტორიებზე. კერძო მესაკუთრეების ნაკვეთებზე (557), რომლის დაკავებაც დროებით ხდება პროექტის განხორციელებისას, კორპორაცია აფორმებს სერვიტუტის ხელშეკრულებებს და იხდის საკომპენსაციო თანხას (თანხის ოდენობას განსაზღვრავს ლევან სამხარაულის სახელობის სასამართლო ექსპერტიზის ეროვნული ბიურო).

გზშ-ს ანგარიშში აღწერილია გარემოს არსებული მდგომარეობის ანალიზი, სადაც განხილულია: მოკლე ფიზიკურ-გეოგრაფიული დახასიათება; ლანდშაფტურ-გეოგრაფიული პირობები; კლიმატი; გეოლოგიური პირობები; ჰიდროლოგია; სამშენებლო დერეფანში გავრცელებული ნიადაგები; ფლორა და ფაუნა; იქთიოფაუნა; დაცული ტერიტორიები; კულტურული მემკვიდრეობა; არქიტექტურა; არქეოლოგია.

საპროექტო ტრასის ვაკე რელიეფიდან გამომდინარე, მშენებლობის და ექსპლუატაციის პროცესში გეოდინამიკური პროცესები და აქტიური ეროზიული პროცესების განვითარება არ არის მოსალოდნელი. გაზსადენის მონაკვეთის ის უბნები სადაც დერეფანი კვეთს მდინარეებს, მაგისტრალურ წყალგამყვან და სადრენაჟო არხებს დაგეგმილია მუდმივი მონიტორინგი ეროზიის პრევენციის მიზნით.

საქართველოს ტერიტორიის სეისმური დარაიონების კორექტირებული სქემის მიხედვით საკვლევი ტერიტორია მიეკუთვნება 8 ბალიან სეისმური აქტივობის ზონას.

გზშ-ს ანგარიშში დეტალურადაა განხილული ზემოაღნიშნული მდინარეების, ხევების და არხების გადაკვეთებზე შესასრულებელი სამუშაოები. მითითებულია სტანდარტები, რომლის მიხედვითაც უსაფრთხოდ განხორციელდება აღნიშნული გადაკვეთები.

გრუნტის წყლის დაბინძურება შეიძლება მოხდეს მიწის ზედაპირზე გაჟონილი ან დაღვრილი საწვავით და საპოხი საშუალებებით. პროექტის ზემოქმედებით გრუნტის წყლების დაბინძურების თავიდან ასაცილებლად, სამშენებლო დერეფანში დაგეგმილია სხვადასხვა

დამაბინძურებლის მოხვედრისთვის პრევენციული ღონისძიებების გატარება. იმ შემთხვევაში, თუ ავარიული ან სხვა შემთხვევის გამო მაინც მოხდა მიწის ზედაპირის დაბინძურება, განხორციელდება მისი წყაროსა და კერის გადაუდებელი ლიკვიდაცია.

„ნატახტარი-ლესურას“ პროექტის განხორციელებისას გზშ-ს ანგარიშში ასახულ 12 უბანზე სულ მოიხსნება და დასაწყობდება 93567 მ³ ნიადაგის ზედა ნაყოფიერი ფენა. გაზსადენის დერეფანში მიწის საექსკავაციო სამუშაოები განხორციელდება გარემოსდაცვითი კანონმდებლობის, საქართველოს კანონის „ნიადაგის დაცვის შესახებ“ და „ნიადაგის ნაყოფიერი ფენის მოხსნის, შენახვის, გამოყენებისა და რეკულტივაციის შესახებ“ - ტექნიკური რეგლამენტის მოთხოვნათა შესაბამისად. პირველ რიგში მოიხსნება ნიადაგის ნაყოფიერი ფენა და დასაწყობდება დერეფნის საზღვრებში. დასაწყობებული ნიადაგი დაცული იქნება გადარეცვისაგან. მოქმედი გარემოსდაცვითი კანონმდებლობის და საერთაშორისო პრაქტიკაში მიღებული სტანდარტების მიხედვით.

გაზსადენის დერეფანის აღდგენა განხორციელდება „ნიადაგის ნაყოფიერი ფენის მოხსნის, შენახვის, გამოყენებისა და რეკულტივაციის შესახებ“ - ტექნიკური რეგლამენტის შესაბამისად (საქართველოს მთავრობის დადგენილება N 424, 31.12.2013).

ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურების წყაროები წარმოდგენილი იქნება არაორგანიზებული და ორგანიზებული გაფრქვევის წყაროების სახით. ჰაერის ხარისხის მოდელირება შესრულდა ობიექტის წყაროებიდან 500 მეტრიანი ნორმირებული ზონის საკონტროლო წერტილების მიმართაც. მოდელირების ანალიზით ირკვევა, რომ სამშენებლო სამუშაოების წარმოებისას მიმდებარე ტერიტორიის ატმოსფერული ჰაერის ხარისხი საპროექტო ტრასის მიმდებარედ არ გადააჭარბებს კანონმდებლობით გათვალისწინებულ ნორმებს. (მოქმედი ჰაერდაცვითი კანონმდებლობის შესაბამისად, შემუშავებულია და გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტროსთან არის შეთანხმებული „ატმოსფერულ ჰაერში მავნე ნივთიერებათა ზღვრულად დასაშვები გაფრქვევის ნორმების პროექტი“).

მძიმე ტექნიკის მოძრაობის შედეგად წარმოქმნილი მტვერი, ვიბრაცია და ხმაური მშენებლობის ეტაპზე არ იქნება მნიშვნელოვანი, ვინაიდან მშენებლობის პერიოდში მძიმე ტექნიკას, გადაადგილებისას დაუწესდება გარკვეული შეზღუდვები, როგორც დროის გარკვეულ მონაკვეთებში (დილის 7-დან საღამოს 7 სთ-მდე მუშაობა), ასევე სოფლის გზებზე გადაადგილებისას. ზარალის შემთხვევაში მოხდება შესაბამისი ანაზღაურება.

ტერიტორიის უდიდესი ნაწილი მოკლებულია ბუნებრივ მცენარეულობას. აქ სასოფლო სამეურნეო სავარგულები 95 % იკავებენ. საპროექტო არეალში ენდემური სახეობები და საქართველოს წითელ ნუსხაში შემავალი მცენარეთა სახეობებიდან გავრცელებულია კაკალი, რომლებიც ხელოვნურად დარგულია კერძო ნაკვეთებზე. ჩატარებული კვლევების დროს გამოვლენილი სახეობებისა და თანასაზოგადოებების შესწავლის დროს მიღებული შედეგების მიხედვით გაზსადენის ინფრასტრუქტურის არეალში არ აღირიცხა ბიომრავალფეროვნებისათვის განსაკუთრებულად მნიშვნელოვანი მცენარეთა სახეობები და ცენოზები.

წარმოდგენილი კოორდინატების შესწავლით დადგინდა, რომ საპროექტო ტერიტორიის 683540 კვ.მ. ფართობიდან „სახელმწიფო ტყის ფონდის საზღვრების დადგენის შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2011 წლის 4 აგვისტოს №299 დადგენილებით დამტკიცებული სახელმწიფო ტყის ფონდის საზღვრების მიხედვით - 9496 კვ.მ. ფართობი მდებარეობს სსიპ ეროვნული სატყეო სააგენტოს მართვას დაქვემდებარებულ ტყის ფონდში.

ვინაიდან პროექტის ზემოქმედების არეალი მთლიანად ანთროპოგენური ზემოქმედების ქვეშ იმყოფება, აქ ცხოველთა თავშესაფრები და მნიშვნელოვანი ჰაბიტატები არ გვხვდება. იგი არ წარმოადგენს საქართველოს წითელი ნუსხით დაცული სახეობების საბინადრო ადგილს, შესაბამისად, მშენებლობის ზემოქმედება მათზე პრაქტიკულად არ აისახება.

გზშ-ს ანგარიშში წარმოდგენილია ინფორმაცია მდინარე ქსანისა და ნარეკვავის იქთიოფაუნის შესახებ. მითითებულია პერიოდები, რომლის დროსაც მოხდება სამშენებლო სამუშაოების შეწყვეტა.

საპროექტო ტერიტორია თითქმის მიუყვება ბაქო-სუფსის ნავთობსადენს. ტრასა გადის ერთგვაროვან ტერიტორიაზე, რომლის არც საამშენებლო დერეფანში და არც მის მიმდებარედ არქიტექტურის ძეგლები არ ფიქსირდება (დაგეგმილ პროექტს ზემოქმედება არ ექნება დაცულ ტერიტორიებზე, მათი სიახლოვეში არ არსებობის გამო).

აღსანიშნავია „ნატახტარი-ლახურას“ გაზსადენის მონაკვეთის ადგილმდებარეობის მნიშვნელობა, როგორც თავად გაზსადენისთვის, ასევე კულტურული მემკვიდრეობის სფეროსთვის, რადგანაც მისი მიმდებარე ტერიტორია უაღრესად გადატვირთულია ისტორიული სოფლებითა (სოფლები: ნატახტარი, წილკანი, ძალისა, მუხრანი, ოკამი, იგოეთი, სამთავისი და ა.შ.) და იქვე აღმოჩენილი არქეოლოგიური ძეგლებით. ამ თვალსაზრისით, საკვლევი ტერიტორია საკმაოდ კარგადაა შერჩეული - აცილებულია ადრე აღმოჩენილი კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლებისგან. 31,430 კმ-ის დერეფანში მხოლოდ ორ ადგილას დაფიქსირდა არქეოლოგიური არტეფაქტები: 1) სოფელი მუხრანისა და ძალისას საზღვართან, ნახნავ ველზე აღმოჩნდა ანტიკური ხანის კერამიკულ ჭურჭელთა ფრაგმენტები; 2) თეზამ-ოკამის არხის სამხრეთით ფერდზე დაფიქსირდა ანტიკური ხანის კერამიკა (კრამიტის, ქვევრისა და თიხის ჭურჭლეულის ნატეხები). ისინი, ძირითადად მიმოხეულია ბაქო-სუფსისა და მოქმედი გაზსადენის თავსა და მის მიმდებარე ფართობზე. ორივე შემთხვევაში უძრავი კულტურული ფენა არ დადასტურდა.

საპროექტო მონაკვეთის მშენებლობის პროექტისთვის გამოყოფილ მთელ ტერიტორიაზე მიწის სამუშაოების პროცესში განხორციელდება არქეოლოგიური ზედამხედველობა. კულტურული მემკვიდრეობის ობიექტის აღმოჩენის შემთხვევაში, საქართველოს კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის კანონის შესაბამისად, მოხდება მისი დროული შესწავლა.

გზშ-ს ანგარიშში მოცემულია საქმიანობის შეწყვეტის შემთხვევაში გარემოს აღდგენის პირობები. განხილულია მაგისტრალური გაზსადენის მოკლევადიანი შეჩერების ან რემონტისა და გაზსადენის ექსპლუატაციის ხანგრძლივი შეჩერების ან კონსერვაციის შემთხვევები. გარდა ამისა, განხილულია მაგისტრალური გაზსადენის ლიკვიდაციის შემთხვევაში სამოქმედო გეგმა.

სამშენებლო დერეფანში, სასარგებლო წიაღისეულის მოპოვების ლიცენზია არ ფიქსირდება.

გზშ-ს ანგარიშის თანდართული კოორდინატების (GIS Shape ფაილები) მიხედვით და სააგენტოში არსებული ინფორმაციით, საპროექტო ტერიტორია ნაწილობრივ კვეთს სახელმწიფო ბალანსზე რიცხული ქსნის ქვიშა-ხრეშის საბადოს კონტურს. ქსნის საბადოს ფართობია 287,7 ჰა-ს, ხოლო აღნიშნული მიწის ნაკვეთის ნაწილის საბადოსთან თანაკვეთის ფართობია - 0,87 ჰა (8764 მ²), სადაც მარაგი შეადგენს C1 კატეგორიით - 26 292 მ³.

გზშ-ს ანგარიშს თან ახლავს დაგეგმილი საქმიანობის გარემოზე მოსალოდნელი ზემოქმედების და შემარბილებელი ღონისძიებები; ზემოქმედების სახეები და შემარბილებელი ღონისძიებები; გარემოსდაცვითი მართვის გეგმა; ნარჩენების მართვის გეგმა; გარემოსდაცვითი მონიტორინგის გეგმა; ავარიულ შემთხვევებზე რეაგირების გეგმა.

დანართის სახით წარმოდგენილია: 1. გრუნტის გრანულომეტრიული შემადგენლობის განსაზღვრის შედეგები; 2. გაბნევის გაანგარიშების შედეგების პროგრამული ამონაბეჭდები; 3. გაბნევის დეტალური გაანგარიშებების გრაფიკული მასალა; 4. ეკოლოგიურ ექსპერტიზაზე წარმოდგენილი ნახაზების ჩამონათვალი.

ეკოლოგიური ექსპერტიზის ჩატარების შედეგად ექსპერტების მიერ გამოთქმული შენიშვნები საფუძვლად უდევს წინამდებარე დასკვნის III თავს.

III. პირობები

საქმიანობის განმახორციელებელი ვალდებულია:

1. გზსადენის მშენებლობა და ექსპლუატაცია განახორციელოს წარმოდგენილი გზშ-ს ანგარიშის შემარბილებელი ღონისძიებების, გარემოსდაცვითი მართვის და მონიტორინგის გეგმების, დასკვნებისა და რეკომენდაციების შესაბამისად;
2. მშენებლობის დაწყებამდე საპროექტო გზსადენის იმ მონაკვეთზე, რომელიც ნაწილობრივ კვეთს სახელმწიფო ბალანსზე რიცხული ქსნის ქვიშა-ხრემის საბადოს კონტურს, უზრუნველყოს „წიალის შესახებ“ საქართველოს კანონით დადგენილი მოთხოვნების შესრულება;
3. მშენებლობის დაწყებამდე საქართველოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტროში განსახილველად წარმოადგინოს საპროექტო უბანზე დაგეგმილი დემონტაჟის ფარგლებში განსახორციელებელი სამუშაოების შესახებ დეტ. შესაბამისი შემარბილებელი/საკომპენსაციო ღონისძიებების მითითებით;
4. სამშენებლო სამუშაოების დაწყებამდე საქართველოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტროში განსახილველად წარმოადგინოს სამშენებლო ბანაკ(ებ)ისა და სამშენებლო მოედნ(ებ)ის შესახებ ინფორმაცია, რომელიც უნდა მოიცავდეს: ადგილმდებარეობის შესახებ ინფორმაციას; მიწის ფართობის, საკუთრების ფორმისა და კატეგორიის შესახებ ინფორმაციას; ნიადაგურ დახასიათებას; სიტუაციურ და სქემატურ ნახაზებს, ფართობისა და მასზე განთავსებული ობიექტებს პარამეტრების მითითებით და გასატარებელი ღონისძიებების შესახებ ინფორმაციას;
5. იმ შემთხვევაში, თუ მილსადენის გამოცდის მიზნით გადაწყდება მილსადენის ჰიდრავლიკური მეთოდით გამოცდა, პროცედურების დაწყებამდე, აღნიშნული პროცედურა განსახილველად წარმოადგინოს საქართველოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტროსთან;
6. ვინაიდან, საპროექტო ტრასა კვეთს „სახელმწიფო ტყის ფონდის საზღვრების დადგენის შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2011 წლის 4 აგვისტოს №299 დადგენილებით დამტკიცებული სახელმწიფო ტყის ფონდის საზღვრებს - სამშენებლო სამუშაოების დაწყებამდე, აღნიშნული საკითხი შეათანხმოს ტყის ფონდის მართვის უფლების მქონე შესაბამის ორგანოსთან;
7. ხე-მცენარეთა ჭრა განახორციელოს საქართველოს კანონმდებლობის მოთხოვნათა შესაბამისად;
8. იმ შემთხვევაში, თუ მოხდება გარემოზე ზემოქმედების ნებართვას დაქვემდებარებული ობიექტების ტრასის ცვლილება - უზრუნველყოს მოქმედი კანონმდებლობით გათვალისწინებული პროცედურების გავლა;
9. ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნის სხვა პირზე გადაცემის შემთხვევაში დასკვნის გადაცემა განახორციელოს „გარემოზე ზემოქმედების ნებართვის შესახებ“ საქართველოს კანონით დადგენილი წესით;
10. სამშენებლო სამუშაოების დაწყება და გზსადენის ექსპლუატაციაში გაშვება აცნობოს საქართველოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტროს.

შენიშვნა: გზშ-ს ანგარიშში მითითებული ყველა შემარბილებელი ღონისძიებების რეკომენდაციების შესრულების და მონიტორინგის განხორციელების ვალდებულება ეკისრება საქმიანობის განმახორციელებელს.

IV. დასკვნა

ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნის მიღების მიზნით, საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტროს ტექნიკური და სამშენებლო ზედამხედველობის სააგენტოს მიერ წარმოდგენილი, სს „საქართველოს ნავთობისა და გაზის კორპორაცია“-ს აღმოსავლეთ-დასავლეთის მაგისტრალური გაზსადენის „ნატახტარი-ლესურას“ მონაკვეთის მშენებლობისა და ექსპლუატაციის გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიშის მიხედვით, საქმიანობის განხორციელება შესაძლებელია მხოლოდ წინამდებარე დასკვნის III თავში მოყვანილი პირობების დაცვით.

გარემოზე ზემოქმედების ნებართვების
დეპარტამენტის პირველადი
სტრუქტურული ერთეულის ხელმძღვანელი

თამარ შარაშიძე
(სახელი, გვარი)

ბ.ა.
(ხელმოწერა)

საქართველოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის მინისტრის

KA060192617152117

ბრძანება Nი-781

ქ. თბილისი

24 / ნოემბერი / 2017 წ.

სს „საქართველოს ნავთობისა და გაზის კორპორაცია“-ს აღმოსავლეთ-დასავლეთის მაგისტრალური გაზსადენის „ნატახტარი-ლახურას“ მონაკვეთის განთავსებაზე ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნის დამტკიცების შესახებ

„გარემოზე ზემოქმედების ნებართვის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-4 მუხლის პირველი პუნქტის „თ“ ქვეპუნქტისა და ამავე მუხლის მე-4 პუნქტის საფუძველზე

ვ ბ რ ძ ა ნ ე ბ:

1. დამტკიცდეს, ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნა №86 (22.11.2017 წ), საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტროს სსიპ ტექნიკური და სამშენებლო ზედამხედველობის სააგენტოს მიერ წარმოდგენილ სს „საქართველოს ნავთობისა და გაზის კორპორაცია“-ს აღმოსავლეთ-დასავლეთის მაგისტრალური გაზსადენის „ნატახტარი-ლახურას“ მონაკვეთის მშენებლობისა და ექსპლუატაციის პროექტის გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიშზე;
2. ბრძანების პირველი პუნქტით გათვალისწინებული ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნა გაიცემა განუსაზღვრელი ვადით;
3. სს „საქართველოს ნავთობისა და გაზის კორპორაცია“-მ უზრუნველყოს ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნით №86 (22.11.2017 წ) გათვალისწინებული პირობების შესრულება;
4. ბრძანება დაუყოვნებლივ გაეგზავნოს სს „საქართველოს ნავთობისა და გაზის კორპორაცია“-ს;
5. ბრძანება ძალაში შევიდეს სს „საქართველოს ნავთობისა და გაზის კორპორაცია“-ს მიერ ამ ბრძანების გაცნობისთანავე;
6. ეს ბრძანება შეიძლება გასაჩივრდეს ზემდგომ ადმინისტრაციულ ორგანოში- საქართველოს მთავრობაში (თბილისი, ინგოროყვას ქუჩა N7) ან თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიაში (თბილისი, დ. აღმაშენებლის ხეივანი, მე-12 კმ. N6) მხარის მიერ მისი ოფიციალური წესით გაცნობის დღიდან ერთი თვის ვადაში.

მინისტრის მოვალეობის შემსრულებელი

სოლომონ პავლიაშვილი